

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/40/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117222072
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2018:8117222072.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcu: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00151653, zastúpený Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Mlynské nivy 49, Bratislava, p r o t i žalovanému: W. E., N.. XX.XX.XXXX, A. T. XXX, o zaplatenie 1163,12 Eur a prísl. takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 260,88 Eur s úrokmi z omeškania ku dňu 2.5.2012 vo výške 188,48 Eur a od 3.5.2012 do zaplatenia vo výške 8% ročne zo sumy 260,88 Eur, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .

V y s l o v u j e , že zmluvná podmienka uvedená v článku 3 bode 4 Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretá medzi stranami dňa XX.XX.XXXX s textom: "Dlžník súhlasí, že z došlých súm veriteľ najskôr uhradí splatné poplatky a náklady súvisiace s úverom, úroky z omeškania, úroky a istinu, a to v tomto poradí" j e n e p r i j a t e ľ n á.

Strany n e m a j ú nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 8.8.2012 domáhal voči žalovanému zaplatenia dlžnej istiny vo výške 1163,12 Eur s dlžným úrokom ku dňu 2.5.2012 vo výške 167,15 Eur, s dlžným úrokom z omeškania vyčísleným k tomu istému dňu vo výške 287,16 Eur a ďalej zo zmluvným úrokom 17,3 % ročne zo sumy 1163,12 Eur od 3.5.2012 do zaplatenia a s 8% úrokom z omeškania ročne z tej istej sumy od 3.5.2012 do zaplatenia.

2. Žalovaný sa nedokázal jednoznačne k žalobe vyjadriť. Uviedol len to, že žalobcovi bude platiť. Z jeho výsluchu vyplynulo, že má ukončené len štyri ročníky základnej školy, má problémy so zrakom a nevie dobre čítať. Dokáže prečítať len veľké písmená, aj to s ťažkosťami. Je s ním sťažený kontakt, pretože nedokáže patrične reagovať na konkrétne otázky. Žalovaný nevedel uviesť ani to, v akej sume bral úver, akú sumu žalobcovi uhradil a prehlásil aj to, že úverovú zmluvu pred jej podpísaním vôbec nečítal.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, zmluvou o splátkovom úvere, účtovnou transakciou, obchodnými podmienkami žalobcu, vyjadrením žalobcu, výpisom z úverového účtu a zistil tento skutkový stav:

4. Dňa XX.XX.XXXX bola uzavretá písomná zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom. Žalovanému bol poskytnutý úver 22.000,- Sk

(730,26 Eur), ktorý sa zaviazal splácať mesačne k 20. dňu v mesiaci od 20.1.2006 do 20.12.2010, tento dátum bol v zmluve uvedený ako konečná splatnosť úveru. Mesačná splátka bola dohodnutá vo výške 553,- Sk, celkove teda žalovaný mal zaplatiť 32.627,- Sk (1.083,01 Eur). Podľa vyjadrenia žalobcu celkovo žalovaný mu zaplatil 822,13 Eur (č.l.61). Žalobca k žalobe pripojil prehľad o transakciách na účte (č.l. 7), ktorý obsahuje prehľad o splátkach - úhradách žalovaného s dátumom a sumou, z neho však nevyplýva, na čo jednotlivé úhrady žalobca započítal. Na výzvu súdu, aby vysvetlil výšku žalovanej sumy 1.163,12 Eur vzhľadom na to, že žalovaný mal zaplatiť na úver 1081,01 Eur, uhradil 822,13 Eur a napriek tomu dlžná istina činí neprimeranú sumu 1163,12 Eur žalobca reagoval listom zo dňa 15.7.2013 tak, že poukázal na čl. III. ods. 4 zmluvy o splátkovom úvere, podľa ktorého dlžník je povinný v prípade omeškania so splácaním pohľadávky z úveru platiť úrok z omeškania vo výške určenej veriteľom zverejnením. Zároveň dlžník súhlasí, že z došlých súm veriteľ najskôr uhradí splatné poplatky a náklady súvisiace s úverom, úroky z omeškania, úroky a istinu a to v tomto poradí. Žiadnym spôsobom nevysvetli a tým ani nepreukázal konkrétne tieto zápočty - z akej úhrady, aká suma, na čo bola započítaná a až na pojednávaní predložil mnohostránkový výpis z príslušného úverového účtu, ktorý zaznamenáva všetky pohyby na spomínanom úverom účte. Z predloženého výpisu však nevyplýva a nevedel to uviesť ani žalobca na pojednávaní, konkrétne aká suma úhrne bola započítaná na to ktoré príslušenstvo pohľadávky.

5. Žalovaný úver riadne nesplácal. Napriek tomu žalobca ho predčasne nezosplatnil. Žalovaný zaplatil oneskorene mesačné splátky vo výške 18,35 Eur, pričom žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 17.4.2013 (č.l.44) rozpisal jednotlivé omeškané splátky a zároveň vôbec nezaplatil mesačnú splátku v mesiaci jún, júl až december 2009, a tiež splátky za január až december 2010.

6. Žalobca si uplatnil úrok z omeškania, ktorý kapitalizoval za obdobie od 21.4.2006 (omeškania prvej splátky) do 20.12.2010 vo výške 8% podľa omeškania tej ktorej splátky. Dátum 20.12.2010 je konečná splatnosť úveru a preto za ďalšie obdobie počítal 8% úrok z omeškania už z celej istiny 1.163,12 Eur a výšku úrokov z omeškania tak ustálil sumou 287,16 Eur.

7. Napokon žalobca požadoval aj zmluvný úrok 17,30 % za obdobie od 21.12.2010 do 2.5.2012 opäť zo sumy 1.163,12 Eur vo výške 167,15 Eur a za ďalšie obdobie až do zaplatenia úveru. Poukázal pritom na čl. 7.4 VOP a bod 7.4.2., podľa ktorého sa úver úročí denne až do dňa predchádzajúceho dňu splatenia úveru.

8. Nemalo by byť pochýb o tom, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi má charakter spotrebiteľskej zmluvy, ako to vyplýva z § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

9. Podľa § 23 a vyššie citovaného zákona spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

10. Normy spotrebiteľského práva boli zavedené aj do Občianskeho zákonníka novelou č. 150/2004 Z.z. účinnou od 1.4.2004.

11. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou s nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

12. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

13. Podľa § 53 ods. 4 OZ (opäť v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

14. V danom prípade žalobca napriek tomu, že žalovaný mal mu vrátiť úver vo výške 1.081,01 Eur a v skutočnosti mu zaplatil 822,13 Eur, požaduje na istine 1.163,12 Eur! Výšku tohto dlhu žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, nestačí totiž len všeobecné vyjadrenie s odkazom na príslušný článok zmluvy o zápočte úhrad na iné platby ako istinu bez bližšej konkretizácie a preukázania dôvodnosti týchto ďalších nárokov a ich zápočtov. Navyše podľa názoru súdu príslušné ustanovenie zmluvy - č.l. III. ods. 4 umožňujúce zápočet úhrad na iné plnenie ako istinu predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Má za následok založenie nevyváženého vzťahu veriteľa a dlžníka v otázke plnenia dlhu. Vzťah sa tak v tejto otázke stáva pre spotrebiteľa netransparentným a konanie dodávateľa až nepredvídateľným. Nepochybne má spotrebiteľ prioritný záujem predovšetkým na úhrade istiny. Pri nezaplatení istiny totiž musí platiť úroky z omeškania, veriteľ môže odstúpiť od zmluvy (ak si to dohodli), úver predčasne zosplatiť a podobne. Táto zmluvná podmienka je nepochybne na škodu spotrebiteľa, pretože nerešpektuje jeho vôľu a oprávnené záujmy a na druhej strane umožňuje dodávateľovi bezvýhradne presadiť jeho ekonomické záujmy, čím zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

15. Ústavný súd SR vo svojom uznesení IV. ÚS 55/2001-19 zo dňa 24.2.2011 uviedol: „pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom“.

16. Podľa názoru súdu, ak zmluva umožňuje ľubovôľu dodávateľa v tak závažnej otázke akou je rozhodovanie o účele platby a teda svojvoľné rozhodovanie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky, nerešpektujúc pritom určenie účely platby zo strany spotrebiteľa, je zmluva v tejto časti hrubo nevyvážená. Ustanovenie zmluvy vedúce k opísanému stavu je v neprospech spotrebiteľa a pokiaľ nie je spotrebiteľom osobitne vyjednané, ale je v rámci kontraktácie nadiktované v režime tzv. štandardnej typovej zmluvy, ide vždy o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá v zmysle zákona je absolútne neplatná. Dodávateľ finančnej služby oproti neznámemu spotrebiteľovi s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania (§ 4 ods. 8 zákona o ochrane spotrebiteľa). Žalobca musí počítat s tým, že nárokom majúcim svoj základ v nekalej podmienke a jej použití súd nemôže poskytnúť právnu ochranu (rozsudok Krajského súdu v Prešove 6Co 39/2011-86 zo dňa 20.9.2011).

17. V danom prípade navyše z výsluchu žalovaného, ktorý je mentálne na veľmi nízkej úrovni a nedokáže prečítať text písaný menšími písmenami, v danom prípade konkrétne text zmluvy, vyvstáva pochybnosť, či vôbec príslušná úverová zmluva je platným právnym úkonom, či už s poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody súd vyhovel žalobe len ohľadom sumy 260,88 Eur predstavujúcej rozdiel sumy 1.083,01 Eur, ktorú mal žalovaný zaplatiť z úverovej zmluvy a sumy 822,13 Eur, ktorú v skutočnosti zaplatil. Z tejto sumy boli priznané aj úroky z omeškania.

19. Žalovaný namietal, že jedná sa o tzv. absolútny obchod podľa § 497 v spojení s § 261 ods. 3 písm. d/ Občianskeho zákonníka. Súd pritom ustálil, že nepochybne zmluva uzavretá medzi stranami je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 23a zákona č. 634/1992 Z.z.

20. Súd zastáva názor, že spotrebiteľské zmluvy majú občianskoprávny charakter, čo možno vyjadriť aj z ich zaradenia do Občianskeho zákonníka. Akékoľvek pochybnosti v tomto smere zákonodarca odstránil zákonom č. 102/2014 Z.z., ktorý doplnil § 52 ods. 2 o nasledovnú vetu: „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva“. V tejto súvislosti možno poukázať na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR 3MCdo 12/2014 zo dňa 21.4.2015. V zmysle neho vzhľadom na absenciu prechodných ustanovení právneho predpisu, ktorého sú súčasťou, od účinnosti tohto právneho predpisu, t.j. 1.5.2014 sa tieto novelizované ustanovenia vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Totožný právny záver vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR 8MCdo 13/2014 zo dňa 28.5.2015.

21. Podľa § 517 ods. 1 vety prvej OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

22. Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

23. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2009 výška úrokov z omeškania je o osem percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

24. Keďže žalobca uplatnil úroky z omeškania zo základu 1.163,12 Eur od 21.12.2010, súd priznal tieto úroky vo výške 8% ročne za obdobie od 21.12.2010 do 2.5.2012 zo sumy 260,88 Eur, teda z prisúdenej istiny a k tomu pripočítal úroky z omeškania z jednotlivých omeškaných splátok do 20.12.2010 vo výške 159,95 Eur. Priznaný úrok z omeškania zo sumy 260,88 Eur vo výške 8% od 21.10.2010 do 2.5.2012 činí 28,53 Eur, preto kapitalizovaný úrok z omeškania súd priznal vo výške 188,48 Eur (159,95 Eur + 28,53 Eur). V prevyšujúcej časti žalobu z vyššie uvedených dôvodov ako neopodstatnenú zamietol.

25. Zamietnutá bola žaloba aj vo vzťahu k zmluvným úrokom. Tieto žalobca uplatnil aj za obdobie po splatnosti úveru t.j. od 21.12.2010. V zmluve však bola jasne dohodnutá doba trvania úveru do 20.12.2010. Uvedenou problematikou sa zaoberal Krajský súd v Prešove, ktorý v rozsudku 6Co 182/2011 zo dňa 18.9.2012 vyslovil tento právny názor: „Pokiaľ si účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby splatnosti nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplátnym úrokom a ten má sankčnú povahu. Jeho typickým znakom v občianskoprávných veciach je jeho administratívny strop... Za čas po splatnosti úveru má teda veriteľ právo na úroky z omeškania vo výške stanovenej všeobecným záväzným právnym predpisom. Akékoľvek navýšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navýšovaním úrokov z omeškania je aj právna konštrukcia navýšenia úrokov z omeškania o úroky za úver, napr. zmluvnou podmienkou o platení úrokov za úver do zaplatenia aj po splatnosti úveru a teda počas omeškania. Úverové obdobie nie je podstatnou zložkou úveru, ale pokiaľ sa úver podmieňuje úverovým obdobím, zákonite nastáva zmluvne dohodnutá splatnosť úveru a ku dňu splatnosti má dlžník povinnosť zaplatiť úver a úroky. Pokiaľ žalobca predformuloval žalovanému spotrebiteľovi klauzulu, podľa ktorej má žalovaný platiť po splatnosti a teda po vzniku omeškania nielen úroky z omeškania, ale ďalej aj odplátne úroky, ako keby ďalšiu cenu úveru, tak sa neprípustne dostáva zmluva do rozporu so zákonom, pretože dochádza k prevýšeniu zákonom stanovenej výšky úrokov z omeškania... V tejto časti v takom prípade je zmluva pre rozpor so zákonom neplatná (§ 39 OZ)“.

26. Na podporu tohto názoru možno poukázať aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR 4 Obo 143/1998, v odôvodnení ktorého Najvyšší súd zdôraznil, že dohodnuté úroky z poskytnutých úverových prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Podobne možno poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.9.2012, ktorý odmietol sťažnosť veriteľa v tomto smere ako neopodstatnenú. Tá sa týkala rozsudku Okresného súdu v Prešove č.k. 29C/131/2011-127 a rozsudku Krajského súdu v Prešove 1Co 30/2012-145 zo dňa 30.5.2012. Súdov taktiež v ňom vyslovili názor, že pri zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru.

27. Z novších rozhodnutí zaoberajúcich sa touto problematikou so záverom, že zmluvné úroky možno priznať len do zosplatnenia úveru, možno poukázať na rozsudky Krajského súdu v Prešove 6Co 190/2014 z 30.6.2015 alebo 6Co 42/2016 zo dňa 10.5.2017, s odôvodnením ktorých sa súd I. inštancie v celom rozsahu stotožňuje.

28. V predmetnom spore už súd raz rozhodol rozsudkom č.k. 11C/387/2012-90 zo dňa 6.9.2013 a dopĺňujúcim rozsudkom č.k. 11C/387/2012-116 zhodne s týmto výrokom, pričom uvedený rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove 20Co/83/2014 zo dňa 28.4.2015.

29. V dôsledku dovolania žalobcu však Najvyšší súd SR spomínaný rozsudok Okresného súdu Prešov a Krajského súdu v Prešove zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie uznesením 4Cdo/184/2016 zo dňa 25.9.2017 z procesných dôvodov, pričom vytkol súdu, že neumožnil účastníkom vyjadriť sa k možnému posúdeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky, aby tak dosiahol

svoje rozhodnutie predvídateľným. Napriek tomuto záveru súd prvej inštancie však poukazuje na zápisnicu z pojednávania zo dňa 6.9.2013, z ktorej vyplýva, že na pojednávaní bol prítomný právny zástupca žalobcu, ktorý na otázku súdu sa vyjadroval k spornému zmluvnému dojednaniu v článku 3 ods. 4 VOP v súvislosti s posúdením tohto ustanovenia ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, preto súd zastáva názor, že spomínané rozhodnutie nemohlo byť pre žalujúcu stranu nepredvídateľným a za zmienku stojí aj upozorniť na to, že napriek výzve súdu po doručení uznesenia Najvyššieho súdu SR, aby právny zástupca žalobcu sa vyjadril k možnému vysloveniu neprijateľnej zmluvnej podmienky na túto výzvu nereagoval a bez ospravedlnenia sa ani nezúčastnil pojednávania. Žiadna zo strán neuviedla žiadne nové skutočnosti a preto súd rozhodol v súlade s predchádzajúcim súdnym rozhodnutím.

30. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP. Žalobca bol v spore v prevažnej časti nároku neúspešný, preto mu nevznikol nárok na náhradu trov konania a žalovanému preukázateľne žiadne trovy konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.